

Sygn. akt III U 503/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant starszy sekretarz sądowy Ewelina Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

przy udziale ubezpieczonych: A. B. (1), K. D., M. L. i A. S. (1)

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 23 kwietnia 2015 r., nr 101 **znak:**KPS35000/830/090002/2014/101/2015

z dnia 23 kwietnia 2015 r., nr 107 **znak:**KPS35000/830/090002/2014/107/2015

z dnia 23 kwietnia 2015 r., nr 122 **znak:**KPS35000/830/090002/2014/122/2015

z dnia 23 kwietnia 2015 r., nr 136 **znak:**KPS35000/830/090002/2014/135/2015

I. o d d a l a odwołania,

II. nie obciąża wnioskodawcy Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w J. kosztami postępowania.

Sygn. akt III U 503/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 lutego 2016 r.

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2015 r. nr 122, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia M. L. podlegającego jako pracownik ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu za styczeń 2011 r. w kwotach szczegółowo w decyzji wykazanych (w rozbiciu na składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składkę na ubezpieczenie chorobowe, składkę na ubezpieczenie wypadkowe i składkę na ubezpieczenie zdrowotne).

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2015 r. nr 136, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia A. S. (1) podlegającego jako pracownik ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu za styczeń 2011 r. w kwotach szczegółowo w decyzji wykazanych (w rozbiciu na składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składkę na ubezpieczenie chorobowe, składkę na ubezpieczenie wypadkowe i składkę na ubezpieczenie zdrowotne).

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2015 r. nr 101, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia A. B. (1) podlegającego jako pracownik ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu za styczeń 2011 r. w kwotach szczegółowo w decyzji wykazanych (w rozbiciu na składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składkę na ubezpieczenie chorobowe, składkę na ubezpieczenie wypadkowe i składkę na ubezpieczenie zdrowotne).

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2015 r. nr 107, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia K. D. podlegającego jako pracownik ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu za styczeń 2011 r. w kwotach szczegółowo w decyzji wykazanych (w rozbiciu na składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składkę na ubezpieczenie chorobowe, składkę na ubezpieczenie wypadkowe i składkę na ubezpieczenie zdrowotne).

W podstawie prawnej powołano przepisy art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 68 pkt 1 lit. c, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji podano, że w wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych u płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. z siedzibą w J., obejmujących miesiąc styczeń 2011 r., (...) Oddział w R. na podstawie dokumentacji osobowo-księgowej ustalił, iż płatnik za styczeń 2011 r. nieprawidłowo ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne M. L., A. S. (1), A. B. (1) i K. D., którzy byli zatrudnieni na podstawie umowy o pracę i w czasie jej trwania zostali oddelegowani do pracy na terytorium W.. Za oddelegowaniem pracowników, a nie ich podróżą służbową przemawia fakt, iż do obowiązujących strony umów o pracę ze wskazaniem miejsca wykonywania pracy w J., zawarto stosowne aneksy zmieniające miejsce świadczenia pracy na miejscowość M. lub M. we W.. Na podstawie przedłożonych w trakcie kontroli materiałów ustalono, że płatnik jako podatnik podatku od towarów i usług (...), wynajmował za granicą kwatery dla pracowników. Ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia m.in. w styczniu 2011 r. za pracownika oddelegowanego do pracy na terytorium W. płatnik nie naliczał składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od tego zakwaterowania oraz błędnie ustalił wynagrodzenie przysługujące za pracę w kraju oraz za pracę za granicą. W przychodzie pracowników nie uwzględniono wartości świadczeń w naturze w postaci lokalu mieszkalnego udostępnianego przez pracodawcę, którego koszt pokrywany był przez pracodawcę oddelegowującego pracownika do pracy za granicą. Ponadto płatnik wynagrodzenie za pracę za granicą przyjął w kwotach niższych niż minimalna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia ustalona dla pracowników delegowanych pomniejszona proporcjonalnie do dni pobytu za granicą.

Odwołując się do treści art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych organ rentowy wskazał, że w przypadku, gdy składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz podatek nie finansują z własnych środków pracownicy, tylko pracodawca finansuje to za nich, to jest to dodatkowy przychód pracownika, który zgodnie z art. 18 ust. 1 powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składek mają zastosowanie wyłączenia pewnych rodzajów przychodów, ujęte w § 2 ust. 1 pkt 1-32 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz. 1106 z późn. zm.). Organ rentowy odwołał się przy tym do treści § 2 ust. 1 pkt 6, pkt 18, § 3 pkt 3 lit. d cyt. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. Zgodnie z tym ostatnim przepisem (§ 3 ust. 1 lit. d) – wartość pieniężną świadczeń w naturze ustala się w wysokości ekwiwalentu pieniężnego

określonego w przepisach o wynagradzaniu, a w razie ich braku, jeżeli przedmiotem świadczenia jest udostępnienie lokalu mieszkalnego – dla lokali w hotelach – w wysokości kosztu udokumentowanego rachunkami wystawionymi przez hotel.

W tej sytuacji udokumentowane koszty ponoszone przez pracodawców z tytułu udostępnienia pracownikowi lokalu mieszkalnego stanowią przychód pracownika ze stosunku pracy i wchodzi w skład podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia.

Ponadto odwołując się do treści art. 81 ust. 1, art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wskazano, że w przypadku braku możliwości wliczenia składki w ciężar zaliczki na podatek dochodowy (ponieważ jest on opłacany za granicą), składkę musi sfinansować sam ubezpieczony.

Rozbieżności wykazane w trakcie kontroli zostały zawarte w protokole z kontroli z dnia 28 listopada 2014 r. z aneksem z dnia 21 stycznia 2015 r., do którego płatnik składek wniósł zastrzeżenia. Wniesione przez płatnika składek zastrzeżenia nie zostały uwzględnione w całości, o czym płatnik został poinformowany. Do dnia sporządzenia ww. decyzji płatnik składek nie złożył dokumentów zgodnie z protokołem kontroli. Z uwagi na powyższe, Zakład ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy o pracę dla pracownika oddelegowanego do pracy na terytorium W..

Odwołania od powyższych decyzji złożył płatnik składek Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w J., wnosząc o ich zmianę i uznanie, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne dla ubezpieczonych nie ulega powiększeniu o wartość kosztów zakwaterowania ubezpieczonych za granicą oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych.

Zaskarżonym decyzjom wnioskodawca zarzucił naruszenie:

- art. 4 pkt 9, art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ich błędną wykładnię i zastosowanie;
- art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przez błędną wykładnię;
- art. 83 k.c. przez błędną interpretację oraz
- błędną ocenę stanu faktycznego przez dokonanie oceny charakteru pracy ubezpieczonych w okresie jednego miesiąca tj. stycznia 2011 r.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż rzeczywiście ubezpieczeni pracowali za granicą tj. we W., jednak wbrew stanowisku organu rentowego w tym czasie pozostawili oni w podróży służbowej. Nie byli oddelegowani do pracy za granicą. W tym zakresie organ rentowy nie dokonał prawidłowych ustaleń, w szczególności nie prowadził postępowania kontrolnego w kierunku ustalenia czy praca uczestników była wykonywana w warunkach podróży służbowej tj. czy doszło do wyjazdu pracownika na polecenie pracodawcy i wykonania zadania służbowego. Nie ustalono, czy praca za granicą była wykonywana na rzecz jednego podmiotu, stale i w jakim okresie. Faktycznie pracownicy skierowani do pracy we W. swoje obowiązki wykonywali w różnych miejscach, w kilku okresach i na rzecz różnych podmiotów. Dodatkowo praca we W. świadczona była naprzemiennie z pracą w Polsce. Stąd aneksy do umów o pracę ze wskazaniem miejsca pracy we W. w żaden sposób nie wywołały skutku oczekiwanego przez organ rentowy. Dodatkowo brak tych ustaleń powoduje, że wydane decyzje są wadliwe. Stanowisko wnioskodawcy w części potwierdza też interpretacja Państwowej Inspekcji Pracy, zawarta w piśmie z dnia 3 lutego 2015 r., wydana na wniosek pracodawcy. W ocenie wnioskodawcy błędne jest również odwołanie się przez organ rentowy do faktu wystawienia zaświadczeń A1 i stosowania prawa polskiego w zw. z art. 12.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Wspólnoty Europejskiej nr (...) z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia

społecznego. Treść wydanych zaświadczeń nie odpowiada bowiem stanowi faktycznemu. Nieprawidłowe jest również twierdzenie organu rentowego, że umowy stron miały charakter pozorny. W tym zakresie wnioskodawca odwołał się do orzecznictwa sądów powszechnych, które w sposób jednoznaczny definiuje i opisuje elementy składające się na pozorność czynności prawnej oraz skutek w postaci nieważności takiej czynności. W szczególności wskazano, że nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, jeżeli pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował.

Dodatkowo w piśmie procesowym z 28 października 2015 r. wnioskodawca odwołał się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2014 r. K 7/3 stwierdzającego, że art. 12 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 3 w związku z art. 11 ust. 2-2b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, rozumiane w ten sposób, że „inne nieodpłatne świadczenie” oznacza wyłącznie przysporzenie majątkowe o indywidualnie określonej wartości, otrzymane przez pracownika, są zgodne z art. 2 w związku z art. 217 Konstytucji RP. W ocenie wnioskodawcy podstawowym kryterium, które powinno być stosowane przy ustalaniu, czy dane świadczenie nieodpłatne pracodawcy stanowiło przychód ze stosunku pracy, jest wystąpienie po stronie pracownika przysporzenia czy to w postaci nabycia wymiernej korzyści majątkowej, czy to w postaci również wymiernego zaoszczędzenia wydatku. To ostatnie może występować gdy pracownik skorzystał dobrowolnie ze świadczenia oferowanego mu przez pracodawcę. Ponadto zgodnie z art. 21 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, aby powstało zobowiązanie podatkowe musi zaistnieć określone zdarzenie, z którym ustawa ta łączy powstanie zobowiązania podatkowego. Z orzecnictw sądów administracyjnych jednoznacznie wynika, że sfinansowanie noclegów pracownikowi nie jest opodatkowane, jeśli jest powiązane z wykonywanymi przez niego zadaniami służbowymi. Zawarcie aneksów do umów o pracę faktycznie było wymuszone przez pracowników ZUS w związku z ubieganiem się przez wnioskodawcę o zaświadczenia A 1.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniosł o ich oddalenie w całości i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swojego stanowiska organ rentowy odwołał się do licznego orzecznictwa sądowego, w którym wskazano, kiedy do podstawy wymiaru składek wliczane są wartości udostępnienia za granicą, dla poszczególnych pracowników, lokali mieszkalnych. Wskazano, że pracodawcy wysyłający swoich pracowników do pracy za granicą z reguły udostępniają im tam lokale mieszkalne. Jest to świadczenie w naturze, które nie zostało wyłączone z podstawy wymiaru składek zgodnie z przepisami rozporządzenia (...) z dnia 18 grudnia 1998 r. Stosownie do § 2 ust. 1 pkt 16 tego aktu z podstawy wymiaru składek wyłączona jest wyłącznie część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą odpowiadająca równowartości diety, z tym że tak ustalony przychód nie może być niższy od prognozowanego, przeciętnego wynagrodzenia. Przepis ten koresponduje też z art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który odnosi się do pracowników mających miejsce pracy za granicą i uzyskujących tam przychody z reguły walutowe. Takie zatrudnienie nie ma charakteru podróży służbowej i nie przysługują z tego tytułu należności przewidziane w art. 77⁵ k.p. Dodatkowo wskazano, że równowartość diet, o które są pomniejszane podstawy wymiaru składek dla pracowników delegowanych do pracy za granicą składają się z trzech elementów: należności na koszty wyżywienia; należności na koszty zakwaterowania; należności na przejazdy lokalne. W rezultacie przyjęto, że w niniejszej sprawie występuje oddelegowanie pracowników, a nie ich pozostanie w podróży służbowej. Oddelegowanie występuje bowiem w sytuacji, gdy osoba zatrudniona przez przedsiębiorstwo w jednym państwie członkowskim zostaje wysłana - oddelegowana do innego państwa członkowskiego, aby tam pracować na rachunek tego przedsiębiorstwa, które ją oddelegowało. Taka też sytuacja miała miejsce w sytuacji uczestników. Otrzymali oni zaświadczenia o podleganiu polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczenia społecznego. Ponadto w aneksach do umowy o pracę strony określili miejsce pracy we W.. O podróży służbowej świadczyłby natomiast zapis w umowie o pracę o miejscu wykonywania pracy na terenie Polski, brak zmiany w tym zakresie na czas wyjazdu za granicę oraz wystawienie pracownikowi polecenia wyjazdu służbowego. Dodatkowo podróż służbowa charakteryzuje się tym, że w kompleksie obowiązków pracownika stanowi zjawisko nadzwyczajne, wyjątkowe. Stąd odróżnienie podróży służbowej od oddelegowania następuje nie tylko ze względu na miejsce świadczenia pracy, ale też ze względu na rodzaj, czas trwania i charakter wykonywanych czynności. Tymczasem delegowanie dotyczy stałej pracy za granicą na rzecz

swojego pracodawcy. Wysłanie pracownika na obszar innego państwa Unii należy traktować jako odrębną instytucję prawną, określoną w art. 14 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71.

Zarządzeniami z dnia 29 lipca 2015 r. Sąd, zgodnie z art. 219 k.p.c., połączył sprawy z odwołania Przedsiębiorstwa (...) Spółki z o.o. w J. dotyczące ubezpieczonych A. S. (1), A. B. (1), K. D. i M. L. do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (sprawy te prowadzone były pod sygn. akt III U 503/15).

Sąd Okręgowy w Przemyślu ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. L. był zatrudniony, na podstawie umów o pracę w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J. na stanowisku elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy. W czasie zatrudnienia strony zawarły umowy o pracę:

- z dnia 6 maja 2010 r. – na czas określony od 10 maja do 20 sierpnia za wynagrodzeniem 3.200 zł brutto + premia,
- z dnia 20 sierpnia 2010 r. – na czas określony od 21 sierpnia 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem 1.800 zł brutto + premia,
- z dnia 31 marca 2011 r. – na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2011 r. za wynagrodzeniem 1.900 zł brutto + premia,
- z dnia 2 kwietnia 2013 r. – na czas określony od 2 kwietnia 2013 r. do 30 czerwca 2013 r. za wynagrodzeniem 1.900 zł brutto + premia,
- z dnia 1 sierpnia 2013 r. – na czas określony od 1 sierpnia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. za wynagrodzeniem 1.900 zł brutto + premia,
- z dnia 30 stycznia 2014 r. – na czas określony od 1 lutego 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. za wynagrodzeniem 1.900 zł brutto + premia,
- z dnia 30 czerwca 2014 r. – na czas nieokreślony od 1 lipca 2014 r. za wynagrodzeniem 2.000 zł brutto + premia.

Każdorazowo miejsce wykonywania pracy określono na J..

Równocześnie w trakcie tego zatrudnienia ubezpieczony był kierowany do pracy za granicą – do W.. W szczególności na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 25 sierpnia 2010 r. M. L. powierzono tymczasowe wykonywanie pracy w mieście M. na terytorium W. na okres od 30 sierpnia 2010 r. do 31 marca 2011 r. za miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 3.200 zł brutto.

Ponadto Sąd ustalił, że M. L. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J. w okresie od 2 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2013 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera, jako miejsce wykonywania pracy wskazano J..

Dowód:

- umowy o pracę i aneksy do tych umów zawierane przez wnioskodawcę z zainteresowanym,
- zaświadczenia o ustawodawstwie dot. zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie do osoby uprawnionej, zalegające w aktach osobowych zainteresowanego,
- umowa o pracę z dnia 2.01.2012 r., świadectwo pracy z dnia 28.02.2013 r., zalegające w aktach osobowych zainteresowanego dot. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J.,
- polecenie wyjazdu służbowego,

- lista pracowników czasowo przeniesionych za grudzień 2010 r.,

- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś. (1).

Ubezpieczony A. S. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J., na podstawie umowy o pracę na stanowisku elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy. W czasie zatrudnienia strony zawarły następujące umowy o pracę:

- z dnia 6 kwietnia 2009 r. - na czas określony od 7 kwietnia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. za wynagrodzeniem 3.200 zł brutto + premia,

- z dnia 30 września 2010 r. - na czas określony od 1 października 2010 r. do 25 listopada 2010 r. za wynagrodzeniem 3.200 zł brutto + premia,

- z dnia 25 listopada 2010 r. - na czas określony od 26 listopada 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem 3.200 zł brutto + premia,

- z dnia 31 marca 2011 r. - na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2011 r. za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto + premia.

Każdorazowo miejsce wykonywania pracy określono na J..

Równocześnie w trakcie tego zatrudnienia ubezpieczony był kierowany do pracy za granicą – do W.. W szczególności na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 26 listopada 2010 r. A. S. (1) powierzono tymczasowe wykonywanie pracy w mieście M. na terytorium W. na okres od 26 listopada 2010 r. do 31 marca 2011 r. Pozostałe warunki pracy pozostały bez zmian.

Ponadto Sąd ustalił, że A. S. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J. w okresie od 25 lipca 2011 r. do 14 lutego 2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera, jako miejsce wykonywania pracy wskazano J..

Dowód:

- umowy o pracę i aneksy do tych umów zawierane przez wnioskodawcę z zainteresowanym,

- zaświadczenia o ustawodawstwie dot. zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie do osoby uprawnionej, zalegające w aktach osobowych zainteresowanego,

- umowa o pracę z dnia 25.07.2011 r. i z dnia 24.10.2011 r., świadectwo pracy z dnia 14.02.2012 r.,

zalegające w aktach osobowych zainteresowanego dot. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J.,

- polecenie wyjazdu służbowego,

- lista pracowników czasowo przeniesionych za grudzień 2010 r.,

- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś. (1).

Ubezpieczony A. B. (1) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J., na podstawie umowy o pracę na stanowisku pomocnika elektromontera i elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy. W czasie zatrudnienia strony zawarły następujące umowy o pracę:

- z dnia 1 czerwca 2009 r. - na czas określony od 2 czerwca 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. za wynagrodzeniem 3.200 zł brutto + premia,

- z dnia 30 września 2010 r. - na czas określony 1 października 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto + premia,

- z dnia 30 marca 2011 r. - na czas określony 1 kwietnia 2011 r. do 31 maja 2011 r. za wynagrodzeniem 3.400 zł brutto + premia,

- z dnia 1 czerwca 2011 r. - na czas nieokreślony 1 czerwca 2011 r. na stanowisku elektromontera za wynagrodzeniem 3.400 zł brutto + premia.

Każdorazowo miejsce wykonywania pracy określono na J..

Równocześnie w trakcie tego zatrudnienia ubezpieczony był kierowany do pracy za granicą – do W.. W szczególności na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 5 października 2010 r. A. B. (1) powierzono tymczasowe wykonywanie pracy w mieście M. na terytorium W. na okres od 2 listopada 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem w kwocie 3.200 zł brutto plus premia. Pozostałe warunki pracy pozostały bez zmian.

Dowód:

- umowy o pracę i aneksy do tych umów zawierane przez wnioskodawcę z zainteresowanym,

- zaświadczenia o ustawodawstwie dot. zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie do osoby uprawnionej, zalegające w aktach osobowych zainteresowanego,

- polecenie wyjazdu służbowego,

- lista pracowników czasowo przeniesionych za grudzień 2010 r.,

- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś. (1).

Ubezpieczony K. D. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J., na podstawie umowy o pracę na stanowisku elektromontera w pełnym wymiarze czasu pracy. W czasie zatrudnienia strony zawarły następujące umowy o pracę:

- z dnia 30 września 2010 r. - na czas określony od 1 października 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto + premia,

- z dnia 31 marca 2011 r. - na czas określony od 1 kwietnia 2011 r. do 30 listopada 2011 r. za wynagrodzeniem 1.700 zł brutto + premia,

- z dnia 21 sierpnia 2012 r. – na czas nieokreślony od 21 sierpnia 2012 r. za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto + premia.

Każdorazowo miejsce wykonywania pracy określono na J..

Równocześnie w trakcie tego zatrudnienia ubezpieczony był kierowany do pracy za granicą – do W.. W szczególności na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 5 października 2010 r. K. D. powierzono tymczasowe wykonywanie pracy w mieście M. na terytorium W. na okres od 2 listopada 2010 r. do 31 marca 2011 r. za wynagrodzeniem w kwocie 3.200 zł brutto plus premia. Pozostałe warunki pracy pozostały bez zmian.

Ponadto Sąd ustalił, że K. D. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J. w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 20 sierpnia 2012 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera, jako miejsce wykonywania pracy wskazano J..

Dowód:

- umowy o pracę i aneksy do tych umów zawierane przez wnioskodawcę z zainteresowanym,
- zaświadczenia o ustawodawstwie dot. zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie do osoby uprawnionej, zalegające w aktach osobowych zainteresowanego,
- umowa o pracę z dnia 30.11.2011 r., świadectwo pracy z dnia 20.08.2012 r., zalegające w aktach osobowych zainteresowanego dot. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) A. Ś. w J.,
- polecenie wyjazdu służbowego,
- lista pracowników czasowo przeniesionych za grudzień 2010 r.,
- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś. (1).

W angażach dotyczących pracowników przeniesionych do pracy za granicą wskazano, że tymczasowe wykonywanie pracy na terenie W. jest uzasadnione potrzebami pracodawcy.

Równocześnie też pracodawca uzyskał dla zatrudnionych pracowników Zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej (E 101, A 1). W zaświadczeniach tych wskazano, że dotyczą one „oddelegowanego pracownika najemnego”. Ponadto podano nazwę i adres włoskiego przedsiębiorcy.

W związku z wyjazdem pracownicy otrzymywali też Polecenie wyjazdu służbowego – delegacje ze wskazaniem miejsca i okresu pobytu za granicą.

Dowód:

- zaświadczenia o ustawodawstwie dot. zabezpieczenia społecznego mające zastosowanie do osoby uprawnionej zalegające w aktach osobowych ubezpieczonych
- polecenia wyjazdu służbowego z dnia 25.08.2010 r., 4.10.2010 r., 2 i 26.11. 2010 r. - k. 7, 36, 67, 101,
- zeznania wnioskodawcy Z. Ś. (1).

Ponadto Sąd ustalił, że ubezpieczeni swoje obowiązki za granicą wykonywali na różnych budowach – obiektach. Ich prace sprowadzały się do zakładania instalacji elektrycznych. Pracownicy podpisywali listę obecności. W żadnym zakresie ubezpieczeni nie podlegali włoskim przedsiębiorcom.

Dowóz pracowników do W. zapewniany był przez wnioskodawcę. Sporadycznie zdarzało się, że pracownicy dojeżdżali we własnym zakresie, i wówczas mieli zwracany koszt przejazdu.

Ponadto pracodawca zapewniał uczestnikom zakwaterowanie we W.. Na miejscu spółka (...) wynajmowała różne lokale - domy, mieszkania, hotele. Do dyspozycji pracownicy mieli kuchnie i łazienki. Pracownicy kwatrowani byli po kilku w jednym lokalu, przeważnie po 2-4 osoby w jednym pomieszczeniu.

Czynsz najmu za lokale płaćła Spółka na podstawie faktury zbiorczej za pracowników zatrudnionych na budowie i korzystających z lokalu. Rozliczenia tych faktur dokonywało biuro rachunkowe, nigdy nie podejmowano próby zestawienia kosztów wynajmu danego lokalu proporcjonalnie do liczby pracowników oraz faktycznego okresu ich zakwaterowania, tak aby możliwe było ustalenie wysokości świadczenia udzielonego każdemu pracownikowi w naturze. Czynsz za grudzień 2010 r. za wynajem lokali mieszkalnych zajmowanych łącznie przez 40 pracowników, w tym ubezpieczonych wyniósł 1450 Euro i 760 Euro.

W czasie pracy we W. ubezpieczeni nie ponosili jakichkolwiek kosztów zakwaterowania. We własnym zakresie ponosili jedynie koszty wyżywienia. Na ten cel co miesiąc mieli wypłacane diety w Euro. Wynagrodzenie za pracę zagranicą wypłacane było w polskiej walucie. Przy czym pracownicy nie rozliczali indywidualnie diet. Co miesiąc listę delegowanych pracowników opracowywał wnioskodawca z zestawieniem należnych im kwot.

Pracownicy po kilku miesiącach pobytu, korzystali z kilkudniowych urlopów, które spędzali w kraju.

Dowód:

- listy pracowników i rachunki dot. czynszu najmu – k. 163-167,
- zeznania świadka B. K.,
- zeznania świadka S. B.,
- zeznania świadka D. S.,
- przesłuchanie ubezpieczonego A. S.,
- przesłuchanie ubezpieczonego A. B. – k. 347,
- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś..

Ponadto Sąd ustalił, że Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. z siedzibą w J. funkcjonuje w obrocie gospodarczym od lipca 2005 r. Przedmiotem działalności jest przede wszystkim wykonywanie robót ogólnobudowlanych, usługowych i konserwacyjnych w zakresie instalacji elektrycznych, w tym wykonywanie, montowanie instalacji elektrycznych. Prezesem Zarządu tej spółki oraz jej udziałowcem jest Z. Ś. (1). Prowadzi on równoległe własną działalność gospodarczą pod firmą „(...)”. Obecnie spółka (...) zatrudnia około 40 pracowników.

Działalność spółki (...) prowadzona jest przede wszystkim na terenie kraju. Niemniej od kilku lat kieruje ona swoich pracowników także do pracy za granicą. W 2010 r. pracownicy spółki (...) byli kierowani do W. celem wykonywania instalacji elektrycznych. Wysłanie pracowników zagranicę poprzedzone jest uzyskaniem kontraktu przez spółkę, a następnie skompletowaniem odpowiedniej grupy pracowników, zwykle spośród tych, którzy pozostają w zatrudnieniu. Czynności związane z obsługą delegacji pracowników prezes Spółki wykonuje osobiście przy pomocy pracowników administracyjnych, w tym, świadka B. K. (2) oraz stałej współpracy z biurem rachunkowym świadka S. B. (2). W grudniu 2010 r. do pracy we W. wyjechały 42 osoby.

Dowód:

- odpis z KRS z dnia 9.06.2015 r. - k. 8-14,
- zeznania świadka B. K.,
- zeznania świadka S. B.,
- zeznania świadka D. S.,
- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś..

Sąd ustalił też, że w spółce (...) od 30 września 2005 r. obowiązuje Regulamin Pracy, a od 15 lipca 2009 r. Regulamin Wynagradzania (...). Zgodnie z art. 16 pkt 7 tego Regulaminu pracownikowi przysługują poza wynagrodzeniem za pracę i wymienionymi dodatkami, również inne świadczenia pieniężne związane z pracą, m.in. zwrot kosztów delegacji służbowych oraz świadczeń. Poza tym w żaden sposób nie regulowano świadczeń z tytułu oddelegowania do pracy poza miejsce zamieszkania, w tym co do zakwaterowania.

Dowód:

- regulamin pracy,
- regulamin wynagradzania pracowników,
- przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś.

We wrześniu/listopadzie 2014 r. u płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w J. organ rentowy przeprowadził kontrolę, której zakresem objęto: prawidłowość i rzetelność obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego; ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu; prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe; wystawianie zaświadczeń lub zgłaszania danych dla celów ubezpieczeń społecznych.

W zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego kontrolą objęto okres jednego miesiąca - stycznia 2011 r.

W ramach kontroli ustalono, że w styczniu 2011 r. płatnik składek oddelegowywał pracowników do pracy na terytorium W., gdzie spółka zapewniała pracownikom zakwaterowanie. Ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń nie deklarowano składek od wartości kosztów zakwaterowania w styczniu 2011 r.

W wyniku kontroli stwierdzono więc nieprawidłowości związane z naliczaniem składek za pracowników delegowanych do W.. Organ rentowy przyjął, że koszty zakwaterowania pracowników zatrudnionych we W. wchodzi do podstawy wymiaru składek i dlatego w czasie kontroli została naliczona podstawa wymiaru odpowiednich składek. Różnica w naliczeniu poszczególnych składek wyniosła odpowiednio:

- 3.880,91 zł (przypis składek na ubezpieczenia społeczne),
- 920,28 zł (przypis składek na ubezpieczenie zdrowotne),
- 334,12 zł (przypis składek na FP i FGŚP).

W ramach prowadzonej kontroli ZUS zgromadził m.in. listy pracowników czasowo przeniesionych z grudnia 2010 r., listy płac, rachunki, zestawienia pracowników zajmujących poszczególne lokale w grudniu 2010 r., zestawienie za styczeń 2011 r

Pisemne zastrzeżenia do protokołu kontroli wniósł wnioskodawca, wskazując, że pracownicy pozostawali w podróży służbowej i obowiązkiem pracodawcy było zapewnienie im zakwaterowania. Prawidłowość takiego postępowania potwierdziła kontrola PIP w P. - protokół pokontrolny z dnia 17 czerwca 2014 r.

Organ rentowy rozpoznając zgłoszone zastrzeżenia, dodatkowo ustalił okresy wypłaty dla poszczególnych pracowników za grudzień 2010 r. Ubezpieczeni, otrzymali gotówkę w dniu 10 stycznia 2011 r., M. L. w kwocie 2.834,92 zł, A. S. (1) - 2.834,92 zł, K. D. - 3.835,48 i A. B. (1) - 2.668,16 zł.

W rezultacie w aneksie z dnia 21 stycznia 2015 r. do protokołu kontroli z dnia 28 listopada 2014 r. m.in. dokonano korekty co do wysokości podstawy wymiaru składek dla M. L. za 17 dni pracy w grudniu 2010 r. – 3.538,88 zł (ubezpieczenia społeczne) i 3.053,71 zł (ubezpieczenie zdrowotne), dla A. S. (1) za 17 dni pracy w grudniu 2010 r. – 3.401,01 zł (ubezpieczenia społeczne) i 2.934,73 zł (ubezpieczenie zdrowotne), dla K. D. za 23 dni pracy w grudniu 2010 r.– 3.470,11 zł (ubezpieczenia społeczne) i 2.994,36 zł (ubezpieczenie zdrowotne), dla A. B. (1) za 16 dni pracy w

grudniu 2010 r. – 3.518,94 zł (ubezpieczenia społeczne) i 3.036,50 zł (ubezpieczenie zdrowotne). Różnica w naliczeniu poszczególnych składek wyniosła za wszystkich delegowanych pracowników:

- 3.497,89 zł (przypis składek na ubezpieczenia społeczne),
- 937,57 zł (przypis składek na ubezpieczenie zdrowotne),
- 306,79 zł (przypis składek na FP i FGŚP).

Sąd ustalił nadto, że w załączniku nr 2 do protokołu kontroli organ rentowy przedstawił zestawienie ustalonych w czasie kontroli podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i składek na ubezpieczenie zdrowotne, z wyodrębnieniem: kwot podstawy wymiaru składek brutto przyjętej przez organ rentowy oraz kwot podstawy wymiaru składek brutto przyjętą przez płatnika.

Dowód:

1) dokumentacja kontrolna złożona przez organ rentowy, w tym:

- protokół pokontrolny wraz z aneksem i zał. nr 2 i 3,
- zestawienie pracowników delegowanych,
- zestawienie wypłaty pracowników za grudzień 2010 r.,
- zastrzeżenia wnioskodawcy z dnia 9.12.2014 r. z załącznikami (protokół PIP z dnia 17.06.2014 r.)
- zestawienie różnic wysokości podstawy wymiaru składek,
- informacja o sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń z dn. 21.01.2015 r. i 21.04.2015 r.,
- pismo wnioskodawcy z dn. 10.04.2015 r.,

2) przesłuchanie wnioskodawcy Z. Ś..

Sąd ustalił też, że w spółce (...) prowadzone były kontrole Państwowej Inspekcji Pracy m. in. w czerwcu 2014 r. Przedmiotem tej kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez pracodawcę przepisów prawa pracy, w tym dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

W trakcie tej kontroli ustalono, że termin wynagrodzenia za pracę, zgodnie z obowiązującymi regulaminami ustalono na 10 dzień następnego miesiąca za przepracowany miesiąc. Natomiast nie ustalono terminu wypłaty należności z tytułu podróży służbowej zatrudnionych pracowników. Kontrola losowo wybranych pracowników wykazała, że pracodawca przestrzega terminu wypłaty wynagrodzenia. W jednym przypadku stwierdzono zaległość w wypłacie należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju z maja 2014 r. W związku z tym w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 17 czerwca 2014 r. zobowiązano wnioskodawcę do naliczenia i wypłacenia tych należności. Równocześnie nałożono na wnioskodawcę mandat karny na kwotę 1.400 zł.

Ponadto Państwowa Inspekcja Pracy w R. w piśmie z dnia 4 lutego 2015 r. na zapytanie wnioskodawcy zajęła stanowisko w przedmiocie rozróżnienia pracowników przebywających w podróży służbowej i pracowników oddelegowanych.

Dowód:

1) dokumentacja kontrolna złożona przez organ rentowy, w tym:

- protokół kontroli PIP z dnia 17.06.2014 r. – k. 158-159,

- mandat karny PIP z dnia 17.06.2014 r. – k. 161,

2) stanowisko PIP w R. z dnia 4.02.2015 r. - k. 221-222.

Ponadto Sąd ustalił, że w okresie od 13 lipca 2009 r. do 29 lipca 2009 r. ZUS przeprowadził kontrolę u płatnika składek – Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w J.. Zakresem kontroli objęto: prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek i wpłat, do pobierania których zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego; ustalanie uprawnień do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego, wypłacanie tych świadczeń i zasiłków oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu oraz sprawdzenie prawidłowości obliczania przez płatników składek kwot wyrównań zasiłków oraz odsetek od kwot tych wyrównań i ich rozliczania w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne w wyniku realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 czerwca 2008 r.; prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe; prawidłowość wystawiania zaświadczeń lub zgłaszania danych dla celów ubezpieczeń społecznych. Kontrolą objęto okres od 1 sierpnia 2005 r. do 30 czerwca 2009 r., z tego okresu zaś do badania kontrolnego wytypowano trzy pełne lata – 2006, 2007, 2008. Ustalono wówczas m.in., że płatnik za pracowników oddelegowanych za granicę naliczał składki od kwoty niższej od prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w przeliczeniu na miesiąc. Różnica w naliczaniu składek na dobro ZUS wyniosła: na ubezpieczenie emerytalne – 1.153,08 zł; na ubezpieczenie rentowe – 354,48 zł, na ubezpieczenie chorobowe – 144,66 zł, na ubezpieczenie wypadkowe – 263,42 zł. Różnica w naliczaniu składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniosła 440 zł na dobro ZUS. Różnica w naliczaniu składek na Fundusz Pracy wyniosła 144,74 zł na dobro ZUS. Różnica w naliczaniu składek na Fundusz Pracy wyniosła 245,98 zł na dobro płatnika. Różnica w naliczaniu składek na FGŚP wyniosła 5,91 zł na dobro ZUS. Płatnik dokonywał zgłoszenia osób podlegających ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W dniu 26 lutego 2014 r. została przeprowadzona kontrola w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J. przez Państwową Inspekcję Pracy. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez pracodawcę wybranych przepisów prawa pracy, w tym dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. w trakcie prowadzonych czynności Prezes Zarządu Spółki Z. Ś. (1) wyjaśniał, że Spółka we własnym zakresie oraz na własny koszt zapewnia przejazdy, dojazdy, noclegi w miejscu zakwaterowania zatrudnianych pracowników, jak i w części pokrywa koszty ich wyżywienia, ponadto jak ustalono w przepisach wewnętrznych Spółki nie ustalono terminu wypłaty należności z tytułu podróży służbowej. W czasie kontroli nie wydano żadnych decyzji ustanych, ani poleceń.

Państwowa Inspekcja Pracy prowadziła kontrolę w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J. w dniach 22, 29-30 kwietnia 2014 r. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez pracodawcę wybranych przepisów prawa pracy, w tym dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. W trakcie prowadzonych czynności Prezes Zarządu Spółki Z. Ś. (1) wyjaśniał, że Spółka we własnym zakresie oraz na własny koszt zapewnia przejazdy, dojazdy, noclegi w miejscu zakwaterowania zatrudnianych pracowników, jak i w części pokrywa koszty ich wyżywienia.

W trakcie tej kontroli stwierdzono nie naliczanie i nie wypłacanie wynagrodzenia za pracę, nie naliczenie i nie wypłacenie należności z tytułu podróży służbowej, nie naliczenie i nie wypłacenie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu korzystania z własnej odzieży roboczej. W tym zakresie zostały wydane stosowne polecenia.

W dniach 12, 13 i 17 czerwca 2014 r. została przeprowadzona kolejna kontrola w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J. przez Państwową Inspekcję Pracy. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez pracodawcę wybranych przepisów prawa pracy, w tym dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. W trakcie kontroli ustalono, że pracodawca opracował i wprowadził Regulamin pracy oraz Regulamin wynagradzania. Ustalono, że pracodawca ustalił termin wypłaty wynagrodzenia za pracę na 10 dzień następnego miesiąca za przepracowany miesiąc. Nie ustalił natomiast terminu wypłaty należności z tytułu podróży służbowej zatrudnianych pracowników. W trakcie kontroli ustalono, że pracodawca założył i prowadzi dla każdego pracownika akta osobowe.

Po przeprowadzonej kontroli PIP wystąpiła o terminowe wypłacanie zatrudnianym pracownikom wynagrodzenia za pracę, a ponadto naliczenie i wypłacenie pracownikowi M. Ś. należności z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju za miesiąc maj 2014 r.

Następna kontrola w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w J. została przeprowadzona przez Państwową Inspekcję Pracy w dniach 17-18 lipca 2014 r. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez pracodawcę wybranych przepisów prawa pracy, w tym dotyczących wynagrodzeń i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy. W trakcie kontroli Prezes Zarządu Spółki Z. Ś. (1) wyjaśnił, że Spółka na własny koszt zleca firmie zewnętrznej pranie odzieży roboczej oraz w swoim zakresie zapewnia przejazdy, dojazdy, noclegi w miejscu zakwaterowania zatrudnianych pracowników, jak i w części pokrywa koszty ich wyżywienia.

Po przeprowadzonej kontroli PIP wystąpiła o terminowe wypłacanie wynagrodzenia za pracę zatrudnianym pracownikom; terminowe wypłacanie wynagrodzenia za wykorzystany urlop wypoczynkowy; niezwłoczne wypłacanie ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy pracownikom, z którymi został rozwiązany stosunek pracy.

Dowód:

- protokół kontroli przeprowadzonej przez ZUS u wnioskodawcy w okresie 13-29.07.2009 r. – k. 279-312,
- protokoły kontroli przeprowadzonych przez PIP w dniach 26.02.2014 r., 22 i 29-30.04.2014 r., 12, 13 i 17.06.2014 r., 17-18.07.2014 r. – k. 313-338.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zgromadzone w postępowaniu administracyjnym przez organ rentowy, jak i bezpośrednio w postępowaniu przed Sądem. Korzystają one z domniemania prawdziwości wynikającego z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została w sposób dostateczny obalona przez żadną ze stron postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków B. K. (2), S. B. (2) i D. S. (2), jak również podzielił co do zasady zeznania ubezpieczonych A. S. (1) i A. B. (1). Wszystkie zeznania okazały się prawdziwe, wzajemnie się pokrywające. Zarówno świadkowie, jak i strony w miarę rzetelnie opisali okoliczności kierowania pracowników spółki (...) do pracy we W., zasady wynagradzania i rozliczania ich z tej pracy, a także wskazali, jak wyglądały warunki mieszkaniowe pracowników zakwaterowywanych za granicą. Jednakże z uwagi na przedmiot sporu, zeznania te nie mają bezpośredniego wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Natomiast w zakresie zeznań przedstawiciela wnioskodawcy Sąd przyjął, że okazały się one nieprzekonywujące w zakresie twierdzeń, co do okoliczności ubiegania się o poświadczenie ustawodawstwa właściwego dla pracowników. To na nim jako pracodawcy spoczywał obowiązek prawidłowego podania informacji co do delegowanych pracowników, przerzucanie odpowiedzialności na pracowników organu rentowego nie usprawiedliwiania jego zachowania, ani powstałych obecnie wątpliwości.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

(...) Spółka z o.o.

w J. należy uznać za nieuzasadnione.

Nie budzi wątpliwości w sprawie, iż ubezpieczeni A. B. (1), K. D., M. L. i A. S. (1) w grudniu 2010 r. byli pracownikami płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) Spółka z o.o. w J.. Powierzone obowiązki elektromonterów wykonywali w tym miesiącu na rzecz swojego pracodawcy na terytorium W.. Na czas wyjazdu za granicę uzyskali stosowne zaświadczenie w zakresie podlegania polskiemu ustawodawstwu jako ustawodawstwu właściwemu.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie była kwestia prawidłowej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne uczestników, uzależniona od ustalenia czy ubezpieczeni w grudniu 2010

r. wykonywali pracę na rzecz spółki (...) w ramach podróży służbowej, czy też posiadali status pracowników zatrudnionych za granicą u polskiego pracodawcy tzw. pracowników oddelegowanych.

Z uwagi na pracę uczestników zagranicą konieczne jest odwołanie się do aktualnie obowiązujących przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania w/w rozporządzenia nr 883/2004.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 powołanego rozporządzenia (WE) nr 883/2004 osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w Państwie Członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie tam prowadzi swą działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego Państwa Członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną osobę.

Według wytycznych do przepisu art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie dla pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo pracujących poza państwem właściwym, organ rentowy na wniosek płatnika składek wydaje zaświadczenie na formularzu A1 o właściwym ustawodawstwie (poprzednio E 101).

Z powyższego wynika, że decydujące znaczenie w przypadku delegowania pracownika ma istnienie bezpośredniego związku pomiędzy przedsiębiorstwem delegującym, a pracownikiem oddelegowanym oraz więź pomiędzy przedsiębiorstwem, a państwem członkowskim, w którym ma siedzibę. Innymi słowy – zakłada się, że praca jest wykonywana na rachunek przedsiębiorstwa państwa wysyłającego, jeżeli jest ona wykonywana dla tego przedsiębiorstwa oraz utrzymana jest więź pracownicza (stosunek pracy) pomiędzy pracownikiem a przedsiębiorstwem, które go wysłało.

W orzecznictwie przyjmuje się też, że przyjęcie formuły „oddelegowania” jest dopuszczalne również w sytuacji, gdy pracownik został zatrudniony w celu natychmiastowego wysłania do pracy za granicę, jednakże w tym przypadku ściślej jest badany jego związek z przedsiębiorstwem położonym w kraju oddelegującym.

Przed poświadczeniem formularza A1 (E 101), ZUS ustala zatem czy są spełnione kryteria wysłania po stronie delegowanego pracownika i delegującego pracodawcy, m.in. to czy osoba udaje się na polecenie swojego krajowego pracodawcy, przejściowo na terytorium drugiego państwa, w celu wykonywania tam czynności na rzecz tego pracodawcy (czy pracownik podczas delegowania będzie podporządkowany poleceniom pracodawcy co do czasu, miejsca i rodzaju wykonywania pracy).

W ocenie Sądu uczestnicy nin. postępowania świadczyli pracę na rzecz wnioskodawcy na terenie W. w sposób stały, to tam znajdowały się ich miejsca pracy, zgodnie z zawartymi umowami o pracę. Nie byli delegowani przez pracodawcę do dokonania określonych czynności czy zadań poza miejsce ich pracy. Okoliczność ta powoduje, że nie można przyjąć, iż ubezpieczeni wykonywali pracę za granicą w ramach podróży służbowej, ich pobyt we W. nie nosił cech podróży służbowej, której dotyczy regulacja zawarta w art. 77⁵ k.p. Uczestnicy w grudniu 2010 r. wykonywali pracę tj. powierzone im obowiązki pracownicze w miejscowości M., czy M., w której znajdowało się wtedy ich stałe miejsce pracy. W konsekwencji wydawanie przez pracodawcę - wnioskodawcę polecenia wyjazdu służbowego (delegacji) nie miało, w ocenie Sądu, żadnego uzasadnienia.

Natomiast istota podróży służbowej sprowadza się do wykonywania zadania poza miejscowością, w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika (a nie tylko poza siedzibą pracodawcy). Wskazana instytucja prawa pracy charakteryzuje się nadto incydentalnością. Przepis art. 77⁵ k.p. stanowi, że pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Pracownik odbywa więc podróż służbową tylko wówczas, gdy otrzymał od pracodawcy polecenie wykonania zadania służbowego poza

miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy. Przy czym jest to zadanie o charakterze przejściowym, czasowym. W wyroku z dnia 23 czerwca 2005 r. (II PK 265/04) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż podróż służbowa stanowi w kompleksie obowiązków pracownika zjawisko wyjątkowe. Typowa podróż służbowa charakteryzuje się tym, że:

1) w kompleksie obowiązków pracownika stanowi zjawisko nadzwyczajne (wyjątkowe),

2) czas podróży z założenia nie musi i nie ma być racjonalnie wykorzystany do pełnienia pracy w interesie podmiotu zatrudniającego. Na czas podróży służbowej składają się w istocie: czas podróży sensu stricto (czas przejazdu w obie strony oraz czas pobytu), a także czas faktycznego wykonywania zadania. W razie odbywania typowej podróży służbowej dochodzi zatem do wskazania przejściowego „innego miejsca wyznaczonego do wykonywania pracy”.

Sąd Najwyższy wskazał też, że podróżą służbową jest wykonywanie określonego przez pracodawcę zadania poza miejscowością, w której znajduje się stałe miejsce pracy pracownika - to jest w terenie, w miejscu określonym w poleceniu wyjazdu (por. wyrok z 30.05.2001 r., I PKN 424/00; wyrok z 3.12.2009 r., II PK 138/09). W konsekwencji pracownik, który z mocy umowy o pracę wykonuje pracę stale za granicą, bez osobno - to jest poza umową - wyznaczonego mu przez pracodawcę zindywidualizowanego zadania i terminu jego wykonania, nie odbywa podróży służbowej (wyrok Sądu Najwyższego z 3.04.2001 r., I PKN 765/00).

Pracę w ramach delegacji (podróży służbowej) wyróżnia zatem sporadyczność i przemijający czas trwania wysłania oraz wykonywanie konkretnie określonego zadania, a przy tym istotne jest to, że pracownik ma wykonać czynności pracownicze wyznaczone do zrealizowania w poleceniu pracodawcy, które nie powinny należeć do zwykłych, umówionych czynności pracowniczych.

Tymczasem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym treści umów o pracę zawartych na czas określony (obejmujący okres pobytu za granicą) wynika, że w grudniu 2010 r. ich stałe miejsce pracy ubezpieczonych znajdowało się we W. i wyłącznie tam świadczyli oni swoją pracę. Wykonując prace instalacyjno-montażowe zawsze podlegali macierzystemu pracodawcy i to w jego imieniu, i na jego rzecz pracowali, wykonując zwykłe czynności należące do obowiązków elektromonterów. W tych okolicznościach instytucja podróży służbowej nie może mieć zastosowania. Dodatkowo z zeznań złożonych przez uczestników wynika, że w zasadzie w chwili zawierania umowy o pracę na czas określony od razu wiedzieli, że będą wyjeżdżali do pracy za granicą. W tym celu byli zatrudniani.

Ponadto wbrew zarzutom wnioskodawcy organ rentowy nie stwierdził pozorności umów o pracę zawartych z uczestnikami na czas ich pobytu we W.. Organ rentowy stwierdził jedynie, że z pozornością czynności prawnej mielibyśmy do czynienia w razie przyjęcia, że uczestnicy byli wówczas w podróży służbowej. Mieli oni ustalone miejsce pracy we W. i tam pracowali przez umówiony okres (wskazany w umowie o pracę na czas określony), a z drugiej strony pracodawca uważa, że przez cały ten czas byli w podróży służbowej. Jeśli tak, to wtedy można by przyjąć, że umowy o pracę poprzez zawarte aneksy zostały sporządzone dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c., celem uzyskania stosownego zaświadczenia o podleganiu ustawodawstwu właściwemu.

Jedynie na marginesie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 83 § 1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak woli wywołania skutków prawnych przy jednoczesnej chęci wprowadzenia w błąd innych osób lub organów. Z brzmienia przytoczonego przepisu kodeksu cywilnego w zw. z art. 300 k.p. wynika, że pozornosc umowy wiąże się przede wszystkim ze zgodnym działaniem obu stron.

Uczestnicy postępowania w okresie pracy za granicą w grudniu 2010 r. podlegali ustawodawstwu polskiemu, a tym samym do ustalania wysokości podstawy wymiaru składek należy stosować przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.).

Skoro zaś mamy do czynienia z pracownikami zatrudnionymi za granicą u polskiego pracodawcy, a nie z pracownikami odbywającymi zagraniczną podróż służbową to należy przyjąć, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia

emerytalne i rentowe – w myśl przepisów § 1 i § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 r. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z wyłączeniem części wynagrodzenia w wysokości równoważności diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy (tj. prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określony w ustawie budżetowej).

Ponadto w myśl art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a (a więc m. in. pracowników) stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Na podstawie art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych użyte w ustawie określenia oznaczają: przychód - przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t. j. Dz. U. z 2012 r. Nr 361) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Ponadto w myśl art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 5 art. 81). Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 6 art. 81).

W utrwalonym już orzecznictwie sądowym przyjęto, że pracownicy zatrudnieni za granicą u polskiego pracodawcy nie odbywają podróży służbowej, wobec czego prawodawca wskazał wyraźnie, że osobom wysłanym do takiej pracy

nie są wypłacane diety, lecz chodzi o ich równowartość w ramach wynagrodzeń, które - wzorem diety - uwzględniają sytuację faktyczną związaną ze świadczeniem pracy poza stałym miejscem zamieszkania. Zastosowana została i w tym przypadku ulga w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, zbliżona do ulgi uzyskiwanej przez przebywającego w podróży służbowej, tak że obowiązek składkowy nie obejmuje wynagrodzenia (przychodu, o którym mowa w art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej) do kwoty równowartości diety. W związku z tym ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wymaga pominięcia wyłącznie równowartości diet, lecz już nie ryczałtów za noclegi. Przychód z tytułu ponoszenia przez pracodawcę kosztów zakwaterowania pracowników za granicą stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2013 r. II UK 112/13).

Zatem udostępnienie ubezpieczonemu lokalu mieszkalnego przez wnioskodawcę stanowi nieodpłatne świadczenie, którego wartość jest przychodem ze stosunku pracy (świadczeniem pieniężnym ponoszonym za pracownika). Nie ulega bowiem wątpliwości, że świadczenie to spełnia definicję przychodu wskazaną w art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zgodnie z § 3 pkt 3 lit. d powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe wartość pieniężną świadczeń w naturze ustala się w wysokości ekwiwalentu pieniężnego określonego w przepisach o wynagradzaniu, a w razie ich braku: jeżeli przedmiotem świadczenia jest udostępnienie lokalu mieszkalnego: dla lokali w hotelach - w wysokości kosztu udokumentowanego rachunkami wystawionymi przez hotel.

Podnieść należy, iż na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czy też powołanego wyżej rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie zostało zdefiniowane pojęcie lokalu mieszkalnego, ani też wskazane, jakie standardy musi spełniać lokal, aby mógł być uznany za lokal mieszkalny.

W ocenie Sądu należy uznać, iż udostępnienie lokalu mieszkalnego polega na zapewnieniu pracownikowi oddelegowanemu do pracy za granicę lokalu, w którym będzie zamieszkiwał w trakcie realizacji kontraktu, z możliwością wypoczynku i noclegu po zakończonej pracy.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że pracownikom oddelegowanym do pracy za granicą na terenie W., odwołujący się pracodawca zapewniał zakwaterowanie w standardowych lokalach mieszkalnych – mieszkaniach lub domach. Były to zwykle lokale kilkupokojowe z kuchnią i łazienką. W jednym lokalu zamieszkiwało po kilku pracowników. Faktury/rachunki za zakwaterowanie pracowników były wystawiane ogólnie na pracodawcę. Nigdy nie sporządzano zestawienia uwzględniającego rozbicie kwoty z faktury za zakwaterowanie na poszczególnych pracowników, ani nie ujmowano kwot stanowiących koszt zakładu pracy.

W trakcie przeprowadzonej kontroli organ rentowy ustalił, że w styczniu 2011 r. za pracowników oddelegowanych do pracy na terytorium W. w grudniu 2010 r., płatnik nie naliczył składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych od zakwaterowania.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązek obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy, według zasad wynikających z przepisów ustawy, spoczywa na płatniku składek. W stosunku do pracowników płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej). Wynika z tego, że powinnością odwołującej się Spółki było obliczenie, potrącenie, rozliczenie i opłacenie składek należnych od wszystkich przychodów uczestników, w tym od wartości udzielonych im świadczeń w naturze w postaci kosztów zakwaterowania za granicą. Prawidłowe wykonanie tego obowiązku nie było możliwe bez prowadzenia dokumentacji odnoszącej się do ewidencji kosztów ponoszonych przez pracodawcę z tego tytułu wobec każdego pracownika w rozliczeniu miesięcznym. Skoro obowiązek ewidencjonowania w taki sposób kosztów zakwaterowania wynika wprost ze wskazanych wyżej przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to jego niedopełnienie nie może działać na korzyść odwołującej się Spółki w tym sensie, że zostanie zwolniona z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia pracowników od kwoty wartości pieniężnej tych świadczeń w naturze.

Organ rentowy jako uprawniony do dokonywania kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek (art. 86 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) ma prawo żądać od płatników wszelkich informacji (art. 87 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), co do prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek (art. 86 ust. 1 ustawy systemowej).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2012 r., sygn. II UK 45/12, wypowiedział się, że na pracodawcy, który będąc płatnikiem składek nie dopełnia obowiązku prowadzenia ewidencji umożliwiającej zindywidualizowanie wartości świadczeń w naturze udzielanych pracownikom, spoczywa ciężar dowodu na okoliczność, że wykazane przez organ rentowy kwoty przychodów ubezpieczonych z tego tytułu w poszczególnych okresach rozliczeniowych, nie odpowiadają wartości świadczeń uzyskanych faktycznie przez każdego z pracowników (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (z dnia 24 kwietnia 2013 r., III AUa 132/12).

Należy więc zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że podstawę składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne uczestników winna stanowić kwota nie niższa niż kwota prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, o której mowa w art. 19 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, przy zastosowaniu zasady proporcjonalnego jej naliczania w przypadku zatrudnienia tylko w części miesiąca zgodnie z brzmieniem art. 18 ust. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Prognozowane przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2010 r. wynosiło 3.146,00 zł (M.P. z 2009 r. Nr 80, poz. 997).

Skoro zatem z § 2 ust. 1 pkt 16 in principio rozporządzenia wynika, że podstawy wymiaru składek nie stanowi przychód stanowiący część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, odpowiadający równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, to znaczy, że o taką kwotę podlega obniżeniu podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Zastrzeżenie zawarte w § 2 ust. 1 pkt 16 in fine rozporządzenia, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy systemowej, oznacza zatem, że jeżeli faktycznie wypłacone pracownikowi w danym miesiącu kalendarzowym wynagrodzenie jest wyższe niż przeciętne, to zastosowanie wyłączenia przewidzianego w części wstępnej § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia nie może doprowadzić do obniżenia podstawy wymiaru składek do kwoty niższej niż przeciętne wynagrodzenie. W takiej sytuacji ulga w opłaceniu składek na ubezpieczenia społeczne będzie niższa niż wynikająca z działania mechanizmu przewidzianego w § 2 ust. 1 pkt 16 in principio rozporządzenia, ale nadal podstawa wymiaru składek będzie obniżona w stosunku do przewidzianej ustawą systemową. Kwota przeciętnego wynagrodzenia, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 16 in fine rozporządzenia, nie więc jest progiem, od jakiego podstawa wymiaru składek nie może być niższa, jeżeli rzeczywisty przychód pracownika jest od tej kwoty niższy. Jest progiem mającym zastosowanie, gdy faktycznie wypłacone wynagrodzenie jest wyższe niż przeciętne, a zastosowanie odliczeń przewidzianych przepisem spowodowałoby obniżenie podstawy wymiaru składek poniżej tego progu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 lipca 2014 r. sygn. akt III AUa 861/13).

Nieuprawniony okazał się też zarzut wnioskodawcy, iż organ rentowy bezpodstawnie ustalił składki za styczeń 2011 r., w sytuacji gdy uczestnicy już w tym miesiącu nie pracowali. W tym zakresie należy stwierdzić, iż rzeczywiście w protokole kontrolnym oraz w zaskarżonych decyzjach zawarto mylące stwierdzenie, że „W miesiącu I 2011 r. płatnik składek wysłał pracowników do pracy za granicą”. Faktycznie to okres objęty kontrolą dotyczył stycznia 2011 r., kiedy to wymagalne były składki za grudzień 2010 r. Stąd kontrola organu rentowego dotyczyła wynagrodzeń należnych uczestnikom za grudzień 2010 r., a wypłaconych im w styczniu 2011 r.

Zgodnie z przepisem art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej płatnik składek opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Wszyscy uczestnicy nin. postępowania wynagrodzenie za grudzień 2010 r. z tytułu pracy za granicą otrzymali w styczniu 2011 r. To dopiero w styczniu 2011 r. powstał obowiązek odprowadzenia składek od wypłaconych im należności za grudzień 2010 r.

Ponadto Sąd przyjął, że bez znaczenia dla nin. rozstrzygnięcia jest fakt kontroli wnioskodawcy przez Państwową Inspekcję Pracy i nie stwierdzenie naruszenia przepisów prawa pracy, m.in. art. 77⁵ k.p., albowiem ustaleń prawnych Sąd dokonuje w każdej sprawie samodzielnie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa odwołania wnioskodawcy należało oddalić, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Sąd odstąpił od obciążenia wnioskodawcy kosztami postępowania organu rentowego, kierując się zasadą z art. 102 k.p.c.

W tym zakresie Sąd wziął pod uwagę fakt, że w toku niniejszego postępowania organ rentowy nie był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Stanowisko organu rentowego ograniczyło się do złożenia odpowiedzi na odwołanie w jednej z kilkunastu jednorodnych spraw. Ponadto rozstrzygnięcie sprawy wymagało przede wszystkim interpretacji obowiązujących przepisów i ich subsumpcji do w zasadzie bezspornych ustaleń faktycznych. W tej sytuacji obciążenie wnioskodawcy niesprecyzowanymi kosztami postępowania nie znajduje uzasadnienia, zwiększyłoby jedynie jego zobowiązania.

Z tych wszystkich względów Sąd orzekł, jak w punkcie II sentencji wyroku.